

mfp

Zpravodaj
19—10—23

INFORMACE

festivalová placka

Všichni účastníci Mezinárodního festivalu poezie obdrží při prezenci festivalovou placku.

Ta opravňuje její držitele ke vstupu na doprovodné programy přehlídky (19.10. koncert *Juhyň Introvert Trio*; 20.10. inscenace *V dešti*).

Mimo doprovodné programy, které jsou pro veřejnost placené, má držitel placky také možnost navštívit výstavy v galeriích v areálu zámku Žerotínů. V Muzejním a galerijním centru můžete vidět výstavu **Ludvík Schneiderka: Návraty** v 1. patře zámku Žerotínů, **Daniel Klose: Quis Evidet** a **Litomyšl – Hlavní město současné české architektury** v přízemí zámku. V Galerii Kaple na druhém nádvoří, je k vidění **instalace Ausgang Studia ATEM** a v Galerii Sýpka (taktéž na druhém nádvoří) vystavuje malíř **Martin Froulík**.

ubytování

Po dobu konání festivalu vám zajišťujeme ubytování v našich ubytovacích zařízeních, a to v **Zámeckém penzionu** (v 2. a 3. patře zámku Žerotínů) a v **Penzionu Valmez** (u Letního stadionu TJ na Žerotínova 1591 – cca 1,7 km pěšky).

- Ubytování v Zámeckém penzionu při odjezdu vhodí klíče do poštovní schránky z venkovní strany dřevěných dveří (při vstupu na druhé nádvoří – parkoviště),
- ubytování v Penzionu Valmez vhodí karty od pokojů do schránky u hlavního vchodu.

S jakýmkoliv problémy se můžete kdykoliv obrátit na organizátory festivalu, kteří se vám budou snažit obratem pomoci.

Přejeme vám krásný pobyt ve Valašském Meziříčí.

Jedna z možných tras do Penzionu Valmez

HARMONOGRAM FESTIVALU

čtvrtek 19. října

Divadelní kavárna
od 15:00 prezence účastníků

M-klub
20:00 koncert kapely Juhyň Introvert Trio

pátek 20. října

M-klub
od 08:30 zahájení a předrecitace;
soutěž I. a II. kategorie

19:20 losování 2. kola soutěže
Rozpis bude vyvěšen na informační tabuli.

19:30 **V dešti**
Komorní inscenace.

sobota 21. října

M-klub
09:00 soutěž I., II. kategorie /2. kolo/
Rozpis bude vyvěšen na informační tabuli.

Velký sál
14:00 rozborový seminář pro 2. kolo

M-klub
18:30 **závěrečný večer** – vyhlášení výsledků,
přehlídka vítězů, slavnostní zakončení,
posezení při muzice

*Časy jsou orientační,
mohou být změněny.*

menu

Dýňová pikantní polévka 55 Kč

Hrstková polévka 55 Kč

Pilčíkova klobáska, chléb 75 Kč

Jelení guláš, chléb 140 Kč

Smažené kuřecí stripsy, bramborový salát 150 Kč

Obalovaná treska s dresinkem, brambory 140 Kč

Bylinkový hermelín na grilu, šopský salát 150 Kč

Domácí koláčky, frgály, dortíky, pizza tyčinky dle nabídky baru...

• • • • •
• Jiříkovo •
• vidění •
• • • • •

Atlas bytostí snových, lidských i zvířecích

4

připravil
Jiří Jurečka

Dosud mě nenapadl Radek Malý. Do Jiříkova vidění mi pořád nějak nepasoval, i když mám jeho hravé básně plné fantazie poměrně dosti rád. Pak mě ovšem příjemně překvapil, když jsem objevil jeho tři roky starou sbírku Atlas bytostí. Anotace lákavě zvala: „*Básník se odráží od pevniny vázaného verše a mapuje zcela nové končiny za ilustračního doprovodu Heleny Wernischové. Atlas bytostí je sbírka znepokojivá a naléhavá, pocit smysluplné prázdnoty zaručen!*“

Ostatně jméno ilustrátorky je takovou malou nápo- vědou, nevázané verše této sbírky jsou skutečně tak trochu wernischovské (a Wernische já taky rád) – jen snad častěji poetické a méně často obskurní a zlo- věstné: „*Těch čtyřadvacet starců a ty čtyři bytosti / šlo nakupovat slámu v kamenolomu / nedopadlo to tak ani tak.*“ Nebo posuďte třeba:

**Pohybovala se prý po Královských Vinohradech
s liščím ocasem
a o nedělích navíc s ptačí maskou**

Dělala jakoby nic

*Tady kávu, tady kousek hovězího
jak za starých časů
kdy se cukr ještě sekal z homolí*

*Jednoho dne
byla prostě pryč*

*Jen psíci na ulicích si o ní povídali
když nastal čas psích kabátků
a z krámků zacinkalo postříbřené jmelí*

Pokud dle názvu sbírky čekáte atlas, samozřejmě se nedočkáte. Sled básní je na první pohled neuspořádaný, najdete tu báseň Teta Kateřina i poetický recept na ne- jídlo, vlaky s chatovou úpravou i roztleskávačky v oka- pech. Postupně ale z básní vyvstává překvapivý koncept. Nejdřív si jen tak užíváte (ne)existující absurdní mikropří- běhy zvířecích a příšerkovských bytostí, jako je hraboška něžná či světlucha, až postupně začnete zjišťovat, že si nejste jistí, co jsou bytosti, co zvířata a co možná lidé. Zjistíte, že to celé je vlastně „sbírka-hra o chabých roz- dílech mezi lidmi, zvířaty, příšerami, stvůrami a snovými bytostmi“ (Olga Stehlíková).

Dnes ráno v 5:37 vyhnul další živočišný druh

neznámé zvíře se polilo benzínem a upálilo v průjezdu mělo tvoje oči

Neklidně ses zavrtěla ze snu o mroži pářícím se s ještěrem a vzpomněla sis co dát dětem na svačinu

*Hořel Notre Dame
a vítr voněl jarem*

Tajemnost a nedořečenost veršů neustále dráždí naši fantazii. V trochu nonsensových a trochu groteskních situacích vidíme podivná zvířata, bytosti nebo lidi, které potkáváme na ulici, hrající role, kterým nerozumíme... ale chceme si představovat, do jakých příběhů zapadají. A možná se pak sami stáváme jejich aktéry, jak si přizná- vá i sám básník:

Chtěl bych vést skrytý život paježury

*snést jediné vejce a vylíhlé mládě pak nosit ve vaku
a v horských vlhkých lesích Nové Guinei
citlivým rypcem za nocí rýpat ponravy a jiné*

Rád vařím více lidem. Introvert

Cena i poloha pokoje se mi zamlouvají

Absurdní humor není jen hravý, ale místy i nečekaně ak- tuální. Jednak současným slovníkem, jednak občas mezi verši problesknou náznaky sociální kritiky.

Vážená

*byla jste viděna na rendezvous s ptakopyskem
z kabelky z hadí kůže Vám vyčuhoval dopis
adresovaný muži, o němž se proslýchá
že jeho rod sahá až ke královně ze Sáby a králi Šalamounu
přestože se chová jako poslední machofloutek z Brooklynu*

*Nechceme vědět, co jste mu psala ani či jste vlastně špión
ale laskavě nám
vraťte jistotu!*

Výbor sdružení majitelů jednotek

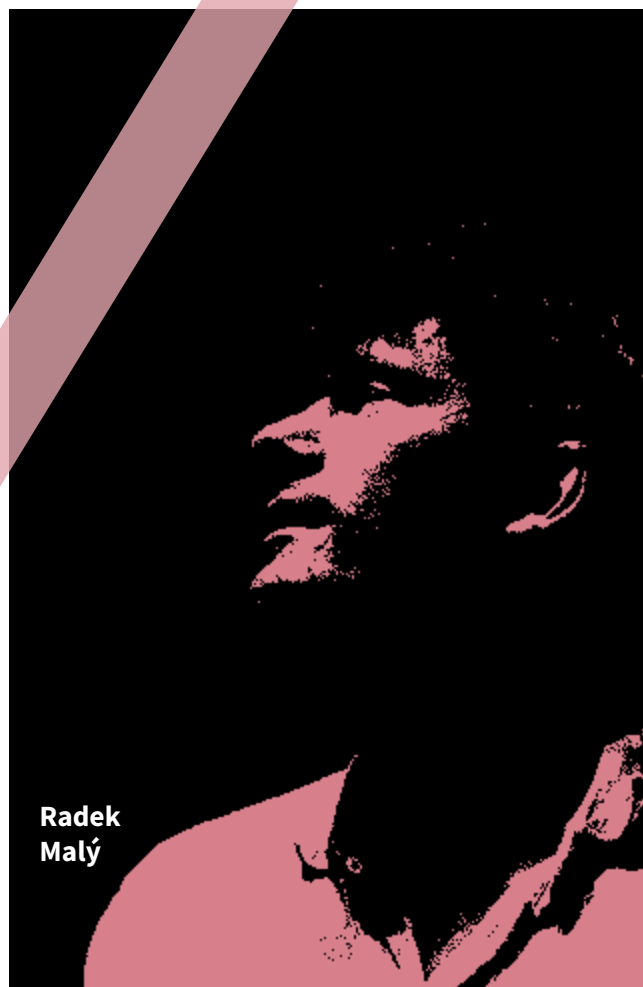
Taková typická sousedská kádrovací divize na pavlačích (která se dnes postupně přesunuje na akčnější a jedovatější sociální sítě). Mimochodem jsem zapomněl zmínit, že sbírka je dvojjazyčná – německé verze básní vznikaly ve spolu- práci s překladatelkou Christinou Pfau. Obzvláště název „Výboru sdružení majitelů jednotek“ je šťavnatě a sarkastický: *Wohnungseigentumsver- waltungskomitee*.

Trochu jsem uvažoval, že dnešní Vidění zakon- čím básnickým popisem „5 způsobů jak nasklá- dat včelařské potřeby do bedny od banánů“, ale rozhodl jsem se, že na vás budu hodný. Tak si raději dáme večerníček na dobrou noc:

*Už smí, už sem spíší
světlucha nenechavá
stínek chví se štuk*

*Už smí, už sem spíší
vltásek pomíjivý
ani hvízd*

*Už smí, už sem spíší
houževka nící
už pojďme spát*

Aleš Vrzák

Je to opravdu jen hra o první, druhé, třetí místo – mnohem důležitější je, že se lidi se zájmem o poezii setkají

připravil
Erik Zabručky

Stojím v Praze před Vinohradskou 12, před budovou, v níž tráví coby vedoucí oddělení umělecké tvorby Českého rozhlasu většinu svého pracovního času. Aleš Vrzák, rozhlasový režisér, porotce na recitačních soutěžích a svého času sám také recitátor pochopitelně nebude ani letos chybět za stolem hodnotitelů uměleckého přednesu na Mezinárodním festivalu poezie. Pro chronický nedostatek času během přehlídky se s ním setkávám dříve, přímo na pracovišti, abychom pohovořili o jeho práci v rozhlase, ale zejména o způsobech hodnocení recitace.

Začal bych rozhlasem, teď jsem vás vyrušil od práce, co připravujete?

Je to třídílný seriál pro stanici Vltava s familiárním názvem Olmerka, mapuje to část života Evy Olmerové, asi od jejích třinácti do necelých třiceti let, autorem je Petr Jarchovský. Je to velká objemná práce se spoustou muziky, střídají se tělesa a muzikanti, kde herečky musí Olmerovou zpívat, což je v etapě třinácti až osmnácti let, kde Evu Olmerovou představuje herečka Kateřina Marie Fialová, složité, poněvadž žádné nahrávky dostupné nejsou. V pozdějších částech, kde Evu Olmerovou představuje Lucie Políšenská, to samozřejmě variujeme, ale ta první část jejího života je dominantně nazpívána Kateřinou Marií.

Ano, takže se pohybujete na hraně fabulace a životopisných faktů...

Ano, nikdy to nebude dokument, je to čistě umělecká fikce, patří to do části fiction, ne do části dokumentární.

Já jsem se s vámi chtěl podělit o zkušenost, která mě zarazila. Když jsem byl u babičky na chatě, našel jsem na stolku Týdeník rozhlas a když jsem si jej otevřel, slovo šéfredaktora mě informovalo o konci vydávání tohoto Týdeníku kvůli chabě-

mu zájmu... Bojíte se v tomto kontextu i o budoucnost rozhlasového vysílání, tedy trendu úbytku posluchačů?

Myslím, že ne. Myslím si, že audio obecně zažívá z hlediska obrovské podcastové scény velký boom a že je to záležitost, která naopak za poslední roky vyrostla a šla dopředu. Samozřejmě to nejspíš souvisí i s náklady, jsme najednou zvyklí si vše navolit na různých platformách v rámci mobilního telefonu, dát si do uší sluchátka, jít a nějakým způsobem poslouchat věci, které nás zajímají. Škála nabídky je skutečně obrovská a specificky slovo se dostává do silného zájmu. Dřív lidi poslouchali dominantně muziku, ale poslední dobou se, mám pocit, slovo vyrovnává jako nositel obsahu hudbě. Podobný trend nastal kdysi ve Spojených státech, kde rádio sloužilo jako kulisa při přepravě do zaměstnání, a to někdy na těch přeplněných cestách trávil člověk klidně dvě hodiny tam, dvě hodiny zpátky. A když posloucháte stejnou stanici, pořád ty stejné řeči, stejnou muziku, kterou navíc už dnes nevybírám dramaturg, dokonce ani člověk, který by to dokázal zacílit a promyslet, ale dělá to technika, selektor, tak to začalo být nudné. A díky tomu se tehdy v Americe vzednul obrovský zájem o audio-knihy, protože si člověk tu knížku během cest do práce a z práce může postupně přečíst, poslech-

nout, jak to nějaký slavný americký herec načte. Navíc se třeba posluchač k takové literatuře dostává poprvé, jinak by tu knihu v životě neotevřel, a to mi přijde pro popularizaci literatury skvělé.

Takže heslo rozhlasu, které tady visí na štítu za mnou, „100 let je jen začátek“, by se mohlo naplnit...

Tím si samozřejmě nemohu být jist (smích). Každopádně audioscena je široká, možnost se otevírá i lidem, kteří jsou na začátku a nemají zdroje, a můžou si i tak vytvářet svůj podcast díky lepším technologiím. Nemusíme mít nejkvalitnější studio s perfektním obsazením strojů, mašin, stačí nám jeden počítač a průměrný mikrofon.

Když se vás zeptám jako rozhlasového režiséra, zavíráte při své práci oči?

Asi ano.

A vědomě?

Vlastně, já se asi stejně do studia na herce nekoukám. Navíc občas jsou ty režie umístěny tak, že na herce ani nevidím, to bych musel obcházet, a tím bych se dostal mimo stereo bázi beden.

Tímto oslím můstkem bych se rád dostal k tomu, zda se vám nepřivírají víčka, i když jste porotcem na recitačních soutěžích.

Někdy jo, že se jakoby zaposlou-
chám a vlastně si tak kontroluju,
jestli to ten člověk modeluje i v hla-
se. I profesionální, vynikající herci
na tom nejsou všichni stejně. Pro
některé herce je výhodnější video,
vizualizace, scéna, a někteří obsah
dokážou dostat do naší fantazie
„jen“ svým hlasem a duší. Úspěšní
herci z divadla, televize, filmu pak
tedy někdy přijdou do rozhlasu
a zjistí, že se najednou musí sou-
středit na jiné prostředky a že je to
opravdu jiné.

Když se vrátíme k recitaci, jaké to pak má důsledky ve vašem hodnocení, když zrakem odletí- te pryč?

Nikdy ale zase neodletím na celý
výkon, zajímá mě, co se děje na
jevišti. Koneckonců, porotci na
recitačních soutěžích často kontro-
lují text, takže ti, kteří třeba neza-
vívají oči, je mají stejně skloněné
k papíru a jen poslouchají. Není to
tedy nic neobvyklého, koneckonců,
proto bývají poroty mnohočlenné...
(smích)

Jste porotcem dlouhá léta. Sledujete nějaké změny - napří- klad u výběru textů, u způsobu interpretací?

To asi nelze takhle zjednodušit. Já
jsem vždycky šťastný, když někdo
přijde s něčím originálním, což se
samozřejmě nestává často, ale
když se to stane, je to skvělé. Potom
jsem velmi rád, když je interpret
opravdový, za sebe a když dokáže
zpracovat text tak, že promlouvá
přímo ke mně. Klíčová je také přiro-
zená existence na jevišti, což je taky
dar, musí umět potlačit stres. Ale
zcela zásadní je výběr textu. Myslím
si, že neexistuje jeden způsob vý-
běru – je to o pečlivé dramaturgii,

kteřou to začíná, kdy si ten text vy-
beru, a potom o dramaturgii toho
výkonu. A je mi jedno, jestli k tomu
použije svůj vnitřní svět, nebo
svůj výkon dokáže vystylizovat do
neuvěřitelných záležitostí, ale chci,
abych interpretovi a jeho interpre-
taci věřil, abych jí rozuměl, abych
chápal to, co se děje na jevišti. Když
se to povede, tak spolu navazujeme
– hlediště-jeviště – dost intenzivní
kontakt. A právě z toho kontaktu
se pak rodí atmosféra a výsledný
efekt, zážitek, který pak neumíme
pojmenovat z tabulky kritérií. Jen
víme, že se tam stalo něco výjimeč-
ného, že nás to oslovilo.

A přibližte tedy ta základní kritéria, protože, jak vás po- slouchám, vypichujete zejména individuální hlediska, mluvíte o osobitém kouzlu autenticity. To však musí na něčem stát, ne?

Určitě. Je to celá kaskáda sledo-
vání práce – výběr textu, jak je ten
text vůbec kvalitní, a jestli ten text
konvenuje s interpretem, to zna-
mená ve výsledku s interpretací.
Jakou následně zvolil dramaturgii
výkonu, jestli zvolil stylizační prvky,
nebo čistě svoji osobní vnitřní vý-
pověď, jaká byla režie toho výkonu.
Pak technika celého projevu, která
může být statická, nebo rozpohybo-
vaná, a jak je to vypovídající, jestli
to funguje na jevišti, jestli používá
rekvizity, jestli je to pro tu věc dob-
ré nebo, špatné. Jak dokáže pra-
covat s gestem, s hlasem, jak ten
hlas je položený, jak zpracovává
jednotlivé figury, jak intonuje jed-
notlivé věty nebo verše, jak pracuje
s versologií a jaká je celá technická
stránka nejen verbálního a non-
verbálního projevu, ale i technická
stránka zpracování toho textu, což
je o tom verši a práci s ním, nebo

o větě, odstavcích a struktuře toho
díla. A pak je to ten finální celkový
dojem, což je věc strašně důležitá,
a v tady se mohou soudy jednotli-
vých porotců lišit. Ta kritéria jsou
nějak plus minus daná, mohou tam
být samozřejmě odchylky, protože
každý si o těch způsobech myslí-
me možná trošku něco jiného, ale
ten výsledný efekt toho, jak mě to
zasáhlo, tak to samozřejmě bývá
různé častěji.

Já si pamatuji i ze své vlastní zkušenosti s recitací, kdy mi byla vytýkána gestikulace, a říkali, že pohyb po jevišti to posouvá od recitace až někam k dramatickému monologu. Je mezi nimi nějaká hranice a líbí se vám, když někdo přestoupí to, že je interpret za sebe, a na- jednou začne vytvářet nějakou postavu?

Ten rozdíl je podle mě v něčem
jiném. Pohyb mi nevadí, považuji
ho za přirozenou součást toho vý-
konu. Důležité je, jestli k textu patří.
A pokud ke své interpretaci někdo
potřebuje veliký pohyb, veliká ges-
ta, která text rozehrají a roztančí
po celém jevišti, a já cítím, že to tak
má být, tak je to v pořádku. Vlastně
si spíš myslím, že oblast interpreta-
ce textu, recitace, vždycky napřímo
oslovuje diváka, kdežto monolog
může vytvořit vnitřní scénu na tom
jevišti, na kterou se já jako divák
voyeuristicky jenom koukám. Ale
ten komunikační proces, že to ten
interpret říká přímo mně, to je ta
důležitá věc, která u monologu chy-
bí. Jistě, i v tom divadelním světě
známe forbíny, kdy někdo vystoupil
z děje a mluvil přímo ke mně, ale to
jsou spíš výjimky. V tomto já vidím
nějaký základní rozdíl, protože
monologických literárních textů

je velké množství, ale nejsou to monology, jsou to literární texty. Není to věc, která je napsaná jako drama, ale jako literatura, akorát že v ich-formě.

Ano, takže hlavní rozdíl spatřujete v přímém oslovení diváka?

Ano, a to, jestli ten člověk u toho bude ležet, běhat, stát na hlavě, je věc jeho prostředků a mého posouzení, jsem-li porotcem, toho, jestli je to pro mě adekvátní způsob řešení, a proč ano, proč ne.

Čistě otázka na MFP. Je tam jedno specifikum – musíte se rozhodnout bezprostředně po výkonu. Líbí se vám tento, nejspíš intuitivnější, způsob hodnocení?

Líbí. Asi byly určité etapy mého života, kdy jsem s tím míval drobné problémy. I interpret si pak může říkat, proboha, za co to dali ty body, jak mohli takhle rozhodnout. Tam je strašná výhoda, a zároveň nevýhoda pro porotce, že oni něco můžou zvednout, ale v ten závěrečný den, v tu sobotu, se z toho těm lidem musí zodpovídat, musí vysvětlit své rozhodnutí, případně říct, že byli pod časovým tlakem a že se zmýlili, a omluvit se.

Stalo se vám to někdy?

Naštěstí ne, zatím si za tím vždycky stojím. Ale stalo se mi jednou, že jsem interpretce ze Slovenska dal devět a půl bodu, protože jsem vnímal nějaké technické problémy, cítil jsem drobné nedostatky v technice projevu. Ale ten zážitek byl pro mě tak strhující, že jsem o něm asi dva dny přemýšlel. Bylo to totiž obrovské gesto, protinacistické, protirasistické, celá interpretace nesla takovou sílu, sílu osudu, byl to fantastický zážitek... S odstupem bych tedy rozhodně dal desítku.

Je asi rozdíl, když recituje lyrik a vypravěč. Spatřujete v těchto kategoriích stejně silné zastoupení, nebo máte pocit, že jedna z nich přebírá vedoucí, „trendovou“ pozici?

Je jasné, že to vždycky vezme nějaký obrat, že něco začne víc fungovat, a něco miň, v tom máte svou otázkou pravdu. Ale neumím to takhle konkrétně pojmenovat. Vždycky mě baví, když někdo přijde s textem, který jsem třeba nikdy neslyšel, který jsem nečetl, což je pro mě vzhledem ke stále rostoucímu časovému sledu čím dál těžší se v tom zorientovat. Jistě to platí i o tom, když si někdo vezme absolutní klasiku, ale předvede ji úplně jinak, nějak po svém, to je pro mě taky zajímavý zážitek.

Porotcovství je krom zážitků spojeno s náročností, zvláště třeba ve ValMezu, kde probíhají desítky recitací denně, já sám, být pouze jako redaktor festivalových listů, mívám problém být plně přítomen. Stává se vám, že vám pozornost uletí, a pak si říkáte, sakra, to tomu člověku nemůžu udělat, nebo je to trošku jeho chyba?

Ano, stává se mi to. A samozřejmě, že se to na známce projeví. Někdy se prostě stane, že vás člověk na pódiu třeba i chytí, ale v jednu chvíli mu přestanete rozumět, rozumět důvodu, proč mi to říká, a to se pak výrazně odrazí v hodnocení, protože ten základ – vybral jsem si tehle text proto, že chci mluvit o téhle věci – se ve mně úplně rozplyne a já najednou postrádám to nejdůležitější. A ta ekvilibristika na jevišti třeba může být i vynikající, spojená s pohybem a jinými dovednostmi, ale pokud tam není ten smysl toho, jedná se podle mě o chybu.

Chtěl byste na závěr vzkázat nějakou radu recitátorům?

Musíme tu soutěž brát jako přehlídku, je to trošku jenom hra. Ta hra je zábavná a jistě je něčím krutá. Dá se velmi těžko měřit, ale i sport, který se dá měřit daleko líp, má určitá omezení. I když závodníci půjdou po jednom, tak každý bude mít nepatrně jiné podmínky. Narážím na to, co jste teď říkal, protože když se tam objeví nějaký fantastický výkon, kterého já jsem najednou úplně plný, tak to losování, které posílá na jeviště dalšího interpreta, není pro něj úplně výhodné. Že tady někdo všechny tak intenzivně zasáhl, zkrátka vymazat během minuty a plně se znovu soustředit, je neuvěřitelně náročné. A tam mi to přijde daleko nespravedlivější a jako porotce si pak musíte hlídat, abyste tomu člověku následujícímu neublížil jenom proto, že se nezávisele na svém výkonu ocitl v nějaké komplikované pozici.

Takže ve zkratce přejete štěstí při losu...

Štěstí při všem, to je hrozně důležitá věc! (smích) Ale myslím si, že se to především nemá brát tak úplně vážně a že je to opravdu jen hra o první, druhé, třetí místo, ale mnohem důležitější je, že se lidi se zájmem o poezii setkají a přinesou nové texty, nové myšlenky a předají je dál.

Ano, mnohokrát děkuji za rozhovor, a na shledanou na festivalu.

Jiří Pejla

*Když pohádka
inspiruje k lidské
všímavosti, splnila
svůj účel*

připravil
Marek Adamík

Jiří Pejla nepatří mezi autory, kteří chrlí jeden text za druhým. Naopak. Je autorem, který nechává každé slovo nejprve uzrát, než jej vloží na papír. Týká se to i námětu jeho poslední kratičké prózy Pan Krokopul a kocour Černokněžník, která je dle jeho slov spíše pohádkou než klasickým příběhem. Dotýká se však tématu, které patří mezi nejpalcivější problémy současnosti: pocitu samoty a odcizení. Hlavní hrdina – pan Krokopul – jej zažíval každodenně. Až do chvíle, než na cestě do práce narazil na černého kocoura...

Je známo, že ve svých textech raději vycházíte ze skutečných událostí, než byste si vymýšlel.

Jak to bylo v tomto případě?

Je to tak. Prvním impulsem k napsání tohoto příběhu bylo setkání s člověkem, který žil tak osaměle, že v podstatě zapomněl mluvit. Když jsem se ho na něco zeptal, neodpověděl, jen se na mě usmál. Teprve až po chvíli si uvědomil, co se vlastně stalo. Usoudil jsem, že v reálném životě s nikým nekomunikuje a žije zcela sám, stranou lidí. A myslím, že takových lidí je dnes hodně. Jedinou fiktivní postavou v příběhu je kocour Černokněžník. Ostatní postavy mají svůj odraz ve skutečnosti.

Na jednom svém autorském čtení jste řekl, že velké změny se odehrávají v těch nejnepatrnějších událostech. V tomto případě i v něčem tak zdánlivě obyčejném, jako je kocour.

Ano, ten kocour má vsutku symbolický význam, neboť pouhou svou přítomností změnil život nejen hlavní postavě, ale všech postav, které se v příběhu objevují. Paradoxně toho docílil svou nečinností. Tím, že se nechtěl hnout z místa.

Z čeho myslíte, že dnešní pocity osamělosti pramení?

Například ve způsobu života, který umožňuje žít o samotě. Lidé kolem nás mají jiné názory, chovají se jinak, než bychom si přáli, a svým způsobem se od nich izolujeme. Dřív to možné nebylo, lidé často žili s početnou rodinou pod jednou střechou, a tak se spolu museli naučit vycházet. Museli se naučit druhému poskytnout prostor. Jinou kapitolou samozřejmě je možnost úniku do virtuálního světa, což pro duševní vývoj asi není zrovna optimální. Pokud pohádka inspiruje k tomu, abychom si více všimli lidí kolem sebe, splnila svůj účel.

Kde si mohou lidé pohádku přečíst?

Momentálně je skoro celý náklad rozebrán, k dispozici je například v knihkupectví Bureš ve Valašských Kloboukách nebo v Krajské knihovně Františka Bartoše ve Zlíně. Domů si knižičku sice půjčit nelze, ale rozsahem i tím, že jsem se ji snažil napsat čtivě, s nadsázkou a humorem, ji zvládne každý přečíst i během krátké zastávky.

*doprovodný
program*

19.10.2023

20:00

M-klub

11

Juhyň

Introvert

Trio

*Koncert místního
písničkáře s partou,
které jde o společnou věc,
a to dělat radost.*

Podzimní radost

Zas zima, jak na Sibiři. Vítr již nečechrá holkám sukně, ale svinsky lítá ulicemi a mučí všechno živé. Je sychravo. Hnus. Kdo nechce klepat kosu venku, klepe ji v kamenném sklepě. Snad zahřejí nás slova básníková či odhalená duše přednášeče, a pokud ne, tak v bufetu určitě teplo ve skleničce mají. Umírá svět a s ním umíráme i my. Spadané listí už je na zemi, zhnědlé a rozmočené.

Jiný úvod než jindy? O to jde. K čemu poeticky lyrické obraty a přeslazená přirovnání? Řekněme si to jednoduše tak, jak to je. Venku je hnusně a všichni bychom nejradši seděli doma na gauči zabalení v dece. Místo toho jsme ale tady, nervózní, jak tatínci před porodním sálem.

Listuji Festivalovými listy z minulých let a přemýšlím, co vám mám říct. Jaká honosná slova zvolit, pro obyčejné *jsem ráda, že jste tady, těším se na Vaše recitační vystoupení a držím Vám palce*. Rok co rok čteme vítací články oslavující poezii. Poezie jako lék pro duši. Poezie jako překrásně zbarvené podzimní listí. Poezie jako éterické sdělení smyslu bytí. Tím vším verše dozajista jsou, kdo ale řekl, že smysl bytí je zalitý sluncem? Básničky snad nemohou být lékem stejně jako báječným průvodcem podzimní depresí?

Říká se, s upřímností nejdál dojdeš, tak jdu. K čertu s patosem! Venku je hnusně a Vás čeká jen tréma, stres a bolest v krku. Takže... Jsem ráda, že jste tady! Těším se na Vaše vystoupení! Držím vám palce!

Nedávno jsem seděla v jedné poměrně útulné kavárničce, četla knížku a usrkávala z šálku horkou kávu. Z rádia se ozvala píseň Procházka urnovým hájem od skupiny Krch-off band a ta mě přivedla k zajímavé otázce: Je nějaký rozdíl mezi básní a písňovým textem?

Jak mě k této otázce přivedla právě skupina Krch-off band? Jednoduše. Krch-off band vznikl v roce 2005, kdy J. H. Krchovský, frontman kapely, již po několikáté a opět prý definitivně ukončil svou kariéru básníka. Dnes již víme, že to až zas tak definitivní nebylo, jelikož v minulém roce mu vyšla sbírka Už zase vyšlo slunce. I tento nejnovější kousek Krchovského básnické tvorby nás provází světem undergroundu, dekadence a nihilismu. A autor samozřejmě tvrdí, že tato sbírka byla poslední, protože ho psaní strašně štve a protože vlastně píše hrozně nerad.

Tentýž večer jsem z knihovny vytáhla Krchovského veršíky svázané v elegantní vazbě. Jestli se zrovna k jeho básním ona elegance hodí, je otázkou na jindy. Rozevřela jsem ji a ucítila příjemnou vůni recyklovaného papíru.

Někdy na tebe myslím

*když v podzimních ránech
plazím se vlhkým listím
po hrobkách na Olšanech*

*Občas tě i potkám
když se tvůj obraz nerozdvojí
směješ se mrtvým fotkám
všem, jenom ne té mojí*

*Jednou ti vyznám lásku
a budeš-li mít zájem
pozvu tě na procházku
urnovým hájem*

*Zatím mne však drtí
skutečnost tíživá
že ač nejsi po smrti
tak přesto nejsi živá!*

Atmosféra básně prostoupila celou místnost. Byla poetická, pietní, temná, sžíravá i plná naděje. Hlavně ale byla absolutně jiná než atmosféra jejího zpívaného dvojčete. Jsou písňe Krch-off bandu snad Krchovského poezie doplněná o další dimenzi? Jeho poezie pluje mlhou alkoholu, erotiky a vulgární lyriky. Nedělá z oné mlhy přidaná hudba jen opar? Nebo ji naopak zhutňuje?

Existence rozdílu mezi básní a písni tedy existuje a nespočívá jen v tom, že u jednoho hraje hudba. Rozdíl je v samotném vnímání a v atmosféře, kterou hudební médium vytváří jinak než naše obrazotvornost. Je však rozdíl již v samotném textu? Píšeme poezii jinak, než píšeme text písňe? Ano, je možné zhudebnit báseň, ale je každá píseň jen zhudebněnou básní? Nezaslouží si být něčím víc?

pozvánka do Galerie Sýpka

14

Martin Froulík Rekonstrukce srdce

Martin Froulík se narodil v Čeladné a své dětství prožil ve Frýdlantu nad Ostravicí v podhůří Beskyd. Tato místa mu dodnes poskytují inspiraci a prostor pro objevování nových témat. Studijní léta strávil v Ostravě, kde nejprve vystudoval střední uměleckou školu pod vedením Aleše Hudečka, Kataríny Szanyi a Leszka Wojaczka a poté pokračoval ve studiu na Ostravské fakultě v ateliéru Jiřího Surůvky. Tyto ostravské osobnosti sehrály důležitou roli v jeho uměleckém vývoji a pomohly mu rozvíjet jeho dovednosti a talent. V Ostravě Martin už zůstal a patří k výrazným umělcům tamní výtvarné scény.

Od počátku své umělecké kariéry experimentuje a hledá osobité styly vyjádření. Věnuje se malbě, tvorbě objektů a vyřezávané kresbě, ta často svou estetikou připomíná grafiku nebo komiksovou kresbu. V jeho starších dílech musel divák zapojit svou představivost a ve spleť skrumáží nepřehledných linek a ploch hledat skryté obrysy lidských postav, zvířat a dalších předmětů, které se v obrazech, či vyřezávaných grafických listech nacházely. V nových dílech je Martin umírněnější a konkrétnější, linka přesněji určuje tvary a jako celek je obraz čitelnější. Můžeme vidět posun a jistotu v jeho práci s malířským médiem. Jeho díla vyzařují hravost a uvolněnost, která svědčí o jeho uměleckém mistrovství. Přichází wow efekt, kdy si divák řekne „Jak to ten Froulík namaloval?“. To vše je výsledek jeho dlouhodobé práce a zkoumání výtvarných technik.

Martin v souboru obrazů z posledních let rekonstruuje a připomíná staré příběhy a mýty, po kterých zbyla jenom torza složená z rezavých roxorů. Mementa uvězněná v čase, chátrající v tiché krajině. Zobrazuje imaginární krajiny zalité magickým a chladným světlem, jeho obrazy mají schopnost vytvořit dojem, že nám představují světy, které jsou mimo naše zemské hranice. Jsou to světy, které podporují naši fantazii a oživují naše nejhlubší představy o tom, co by mohlo existovat za hranicemi našeho povědomí. Také nabyté životní zkušenosti ovlivňují jeho tvorbu a dodávají jí osobní rozměr, když se promítají do jeho děl a přidávají jim hloubku a autenticitu. Jsou to právě ony zkušenosti, které mu umožňují vyjádřit se ve svém umění a spojit se s diváky na emocionální úrovni.

Napsal kurátor výstavy MgA. Ivo Škuta.

Daniel Klose, původem z Opavy, vystudoval v letech 1988–1992 Střední uměleckoprůmyslovou školu v Uherském Hradišti u prof. ak. soch. Jiřího Habarty. Následně studoval mezi lety 1992–1998 na Fakultě výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně, kde se věnoval oboru sochařství u prof. ak. soch. Vladimíra Preclíka. Ten pak také svého žáka vybral jako autora jednoho ze zastavení projektu Křížové cesty 21. století v okolí východočeského Kuksu. Profesor Preclík charakterizoval svého žáka slovy:

„...Daniel Klose je vyhraněná osobnost ve smyslu vlastního pohledu na svět. Jeho figurální práce nejsou z rodu věrných opisů přírody, ale jsou schované do mimoslovních úvah a často i baladických nálad. Za celou dobu šesti let nepustil svět osobního vidění. Nepřitahují ho nové vlny výtvarného vyjadřování, nezajímají ho levná gesta, ani pozlátka módy. Jde po vlastní, byť zatím zcela úzké cestičce a věříme, že ke svému cíli dojde. Jeho putování uměním asi nikdy nebude procházkou růžovým sadem. Tím spíš je třeba v jeho hvězdu věřit...“

Jako umělec je Daniel Klose spojován především s figurativní tvorbou. Jeho současnou práci představují hlavně zakázky pro okolní kostely, pro které tvoří nádherně modelované sochy svatých, přičemž ve své práci dokáže navázat na tvorbu barokních umělců, aniž by díla ztratila jeho vlastní charakteristický rukopis. Významnou roli v práci Daniela Kloseho hraje také mistrně zvládnutá kresba, která mu dovoluje zcela bezprostřední a pohotový přepis zážitku. Autor dovede plně využít jejího nenahraditelného kouzla a schopnosti tlumočit vizuální zážitky pomocí čáry. Chvilky pro volnou tvorbu pak nachází po večerech a nocích, kdy tvoří díla, která poměrně vzácně prezentuje na výstavách. V ní se zhmotňuje jeho bohatá představivost a z vědomých i podvědomých představ vznikají obrazy a sochy, které obsahují sen i skutečnost a divákům nabízí silné proměny stavu lidského bytí v celém spektru dobra a zla, krásy a ošklivosti, naděje a zoufalství. Podstatou autorovy tvorby pak je odvěký problém vztahu člověka ke znepokojujícím silám v jeho nitru.

Výstava v prostorách zámku Žerotínů vám představuje autorovu volnou tvorbu, skici a fotografie realizací, ať již sochařskou formou, či kresebnou.

pozvánka do Muzejního a galerijního centra

15

Daniel Klose

Quis Evadet (Kdo unikne)

Proti vašim slovům zbraně není, rytíři poezie!

připravil
Aleš Linduška

Slyšel jsem verše znít, od srdce a bez patosu. Slyšel jsem radost, smích a v nedokonalosti velkou krásu. Co na tom, že se záměr nezdařil, co na tom, že tu a tam se daktyl či trochej s trémou nemazlil. Víte vy vůbec, kolik to dá práce, dát poezii život, nechat ji zaznít lehce, nenuceně a bez samolibé honorace. Těžký úděl sobě jste si vybrali, veršotepci naši, poetové bez zármutku, pěvci slov vázaných. Těžko volit mezi Vámi všemi toho nejlepšího, ani součet poroty na tom těžko něco změní. A když je ticho v sále a lampičky svítí pohled do tmy maří, nepohne se hmota, to srdce v nás se chvějí s nadějí i v beznadějí. No máme se tu krásně, když ve sklepení zase verše znějí.

Podzimní závan chladivého větru odvál dobu nejistoty, teplo nepřichází z nebe, teď jde přímo od zámecké studny. Studny poznání a studny chtění, kolik mistrů slova zas tu bok po boku sedí a jak bratři, jak spiklenci vzpoury, jak slepí rytíři, bez strachu z nejistoty. Kdo by se Vám chtěl postavit, když proti vašim slovům zbraně není, když vítězíte chrabře a bez uzardění, když vymítáte prázdnotu a noci bezesného bdění. Zahodme přísnost, zanechme sebekritického opojení. Tam, kde verše znějí, není příkrost na místě, tam ještě ostře ke hvězdám se světlo vrací a svobodná je duše jako ptáci. Tam nás vedou tulácké písně, sloky bez peřejí, kam míří naše řeky ztišení a pochopení. Jenom tam, kde jsme tak rádi sami, jenom tam v tu pevnost bez brnění v srdce upřímné a čisté.

Verše ještě nedoznely a nevelí nám listopad, ať táhneme do teplých krajín, ať necháme spát křídla snilků. Ještě smíme okusit, co by život rád, ale nemá odvahy. V básních hrdiny se stát a vzít na bedra všechny tíhy světa, povznést je až k vrcholům bájného Radhoště, k nohám Cyrilka a Metodka, k nohám blahosklonného Radegasta, k cestám starých poutníků, ke kotníkům ladným našich bosorek, které jen v sandálech si hory brázdí. Klidně až na Lysou neste naše slova, nechte je tam vystát frontu na kyselici a pak je svátostí Beskyd políbené rozdávejte lidem jako oplatky po mši svaté. A jestli už zas nepoznáte, kdo mezi lidmi dobrý a kdo churavý, zaposlouchejte se znova do té nálady, do slok léčivých, do pramenů naděje a čiré vody. Tu už nám v srdcích nikdo nezkalí. Pějte básníci jak opilí, pro vás jsme vážili cestu, pro vás jsme víkend ztratili, tak přednášejte, jste tu mezi námi hrdiny.

TIRÁŽ

Festivalové listy 58. ročníku Mezinárodního festivalu poezie

Šéfredaktor: Karel Prokeš / Redaktoři: Jiří Jurečka, Marek Adamík, Peter Zemaník, Aleš Linduška, Erik Zabrucký, Karolína Vlčková / Sazba, grafika: Ondřej Smolka / Fotografie z festivalu: Zdeněk Smolka

sponzoři festivalu

Státní fond kultury ČR

NÁRODNÉ OSVĚTOVÉ
CENTRUM

